

ONTVANGEN 1 OKT 2026

VERZONDEN 29 sep. 2026

Datum : 28 september 2026
Uw kenmerk :
Ons zaaknummer :
Contactpersoon :
Telefoonnummer :

Onderwerp: Beschikking op bezwaar

Geachte mevrouw ,

Op 4 maart 2026 hebben wij een omgevingsvergunning verleend voor het tijdelijk plaatsen van het kunstwerk "Feestaardvarken" in het Sonsbeekpark aan de Zijpendaalseweg. Tegen dit besluit zijn meerdere bezwaarschriften ingediend. Deze bezwaarschriften zijn door ons behandeld. Op 16 juni 2026 heeft de commissie bezwaarschriften (hierna: 'de commissie') een hoorzitting gehouden waarbij verschillende bezwaarmakers de ingediende bezwaren hebben toegelicht. Vertegenwoordigers van ons college hebben een reactie op de bezwaren gegeven,

Op 24 juli 2026 ontvingen wij het advies van de commissie. Hierna leest u ons besluit op de ingediende bezwaren.

Besluit

Wij besluiten overeenkomstig het advies van de commissie om:

1. de bezwaren van

 niet-ontvankelijk te verklaren;
2. het bezwaar van de Vereniging van Vrienden van Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem en de omwonenden, zoals benoemd in het advies van de commissie, *ontvankelijk* te verklaren;
3. het besluit van 4 maart 2026 te herroepen; en
4. het verzoek van de bezwaarmakers van wie het bezwaar ontvankelijk is om vergoeding van de proceskosten toe te wijzen € .

Voor de bezwaarmakers onder 1. betekent dit dat hun bezwaren niet inhoudelijk zijn behandeld. Het herroepen van het besluit van 4 maart 2026 betekent dat de omgevingsvergunning van 4 maart 2026 niet langer bestaat. Op de oorspronkelijke aanvraag van 27 november 2025 moeten wij opnieuw

beslissen. Wij volgen hierbij het advies van de commissie en zullen de aanvraag voor de volgende activiteiten:

- Een omgevingsplanactiviteit om een bouwactiviteit te verrichten en het te bouwen bouwwerk in stand te houden en te gebruiken,
- een rijksmonumentactiviteit en
- een omgevingsplanactiviteit voor het uitvoeren van een werk, niet zijnde bouwwerk, of werkzaamheid

opnieuw in behandeling nemen op basis van de in afdeling 3.4. van de Algemene wet bestuursrecht opgenomen uniforme openbare voorbereidingsprocedure (ook wel uitgebreide voorbereidingsprocedure). Hierbij zullen de in bezwaar aangevoerde gronden in ieder geval als zienswijze in de besluitvorming worden meegenomen.

Overeenkomstig de voorbereidingsprocedure wordt het ontwerp van het besluit ter inzage gelegd. In de kennisgeving van deze terinzagelegging wordt vermeld wie en op welke wijze in de gelegenheid worden gesteld om (aanvullend) zienswijzen naar voren te brengen. Tegen het definitieve besluit dat uit deze uitgebreide voorbereidingsprocedure voortvloeit, staat beroep open bij de rechtbank.

Motivering van het besluit

Wij volgen het advies van de commissie en verwijzen voor een motivering van dit besluit naar het volledige advies in de bijlage bij dit besluit. De commissie heeft zich in haar advies beperkt tot procedurele punten en is niet aan de behandeling van de inhoudelijke bezwaargronden toegekomen.

Kort samengevat komt de commissie tot de conclusie dat het bezwaar van een aantal bezwaarmakers niet-ontvankelijk is, vanwege het ontbreken van een rechtstreeks, eigen, persoonlijk belang bij het besluit. Daarnaast overweegt de commissie dat de aangevraagde (bouw)activiteiten niet met de reguliere procedure konden worden voorbereid. De commissie is van oordeel dat de activiteiten, anders dan in de omgevingsvergunning is betoogd, een ingrijpende wijziging van het rijksmonument Sonsbeekpark inhouden. Het systeem van de Omgevingswet wijst bij dergelijke ingrijpende wijzigingen de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed aan als verplichte adviseur. Bij verplichte advisering door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed moet de uitgebreide voorbereidingsprocedure gevolgd worden.

Tot slot stelt de commissie vast dat de later aan de aanvraag toegevoegde activiteit *het uitvoeren van een werk, niet zijnde bouwwerk, of werkzaamheid* niet met het voorgeschreven aanvraagformulier is aangevraagd en daarom niet in behandeling genomen had mogen worden.

Gezien het advies van de commissie en de brede maatschappelijke discussie over het Feestaardvarken herroepen wij het bestreden besluit en zetten wij in op de behandeling van de oorspronkelijke aanvraag op basis van de uitgebreide voorbereidingsprocedure om zo tot een gewogen nieuw besluit te komen.

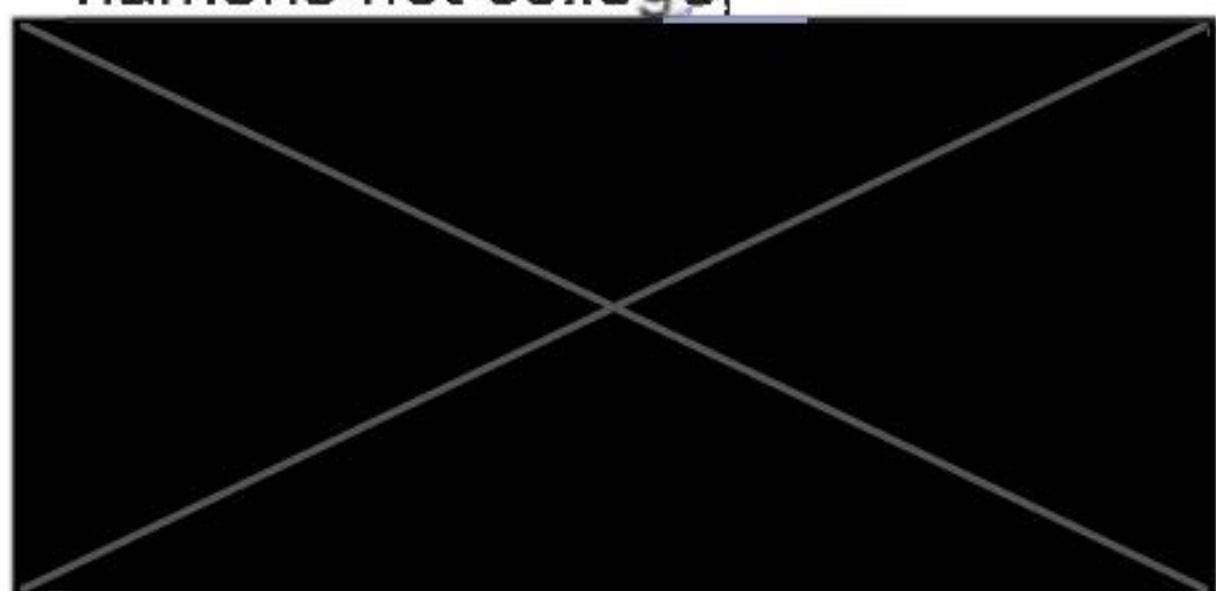
Mogelijkheid van beroep

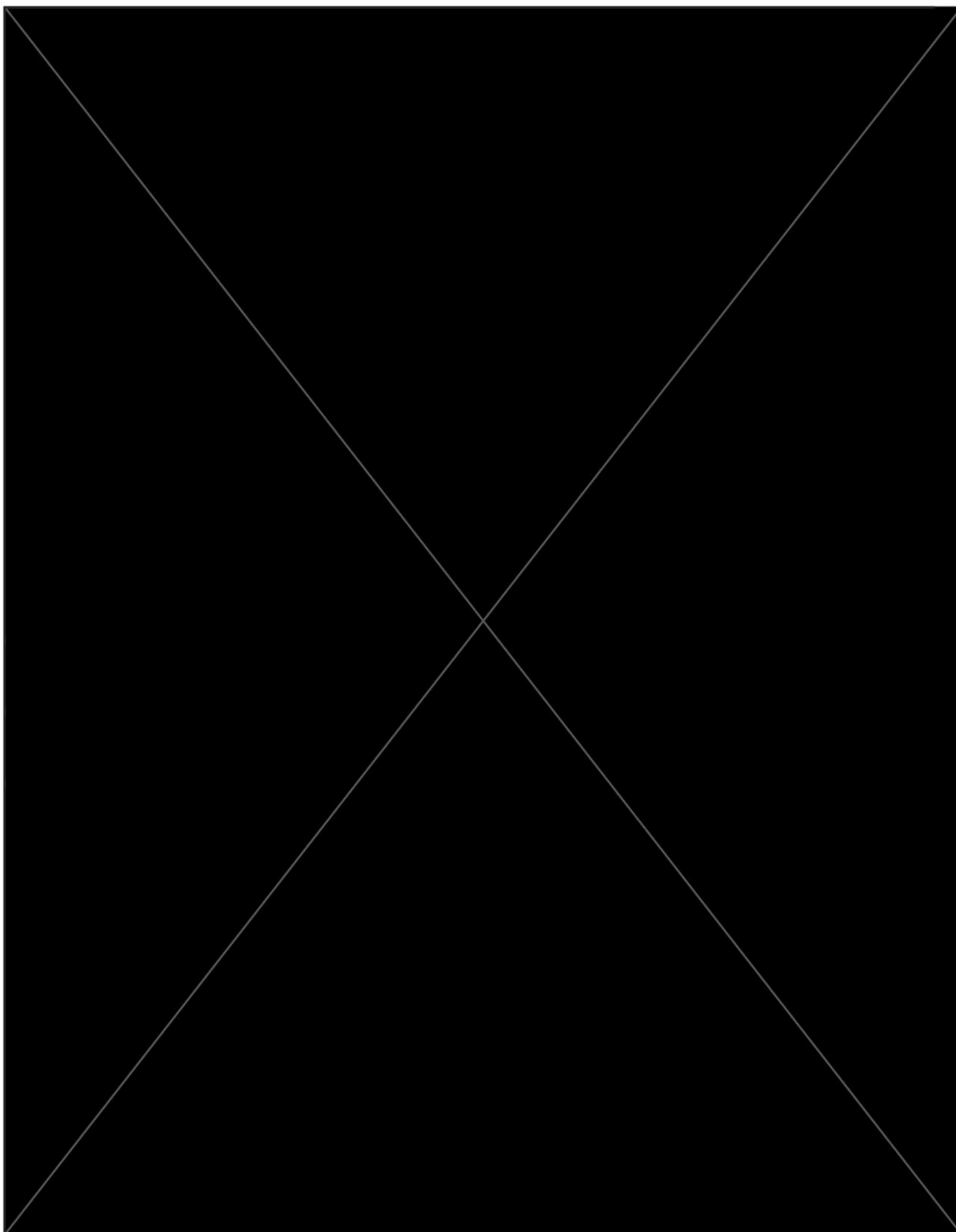
Als u het met dit besluit niet eens bent, kunt u hiertegen beroep instellen. U moet dat schriftelijk doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit aan u is verzonden.

Het beroepschrift stuurt u samen met een kopie van dit besluit naar de Rechtbank Gelderland, Team Bestuursrecht, Postbus 9030, 6800 EM Arnhem. In uw beroepschrift moet u vermelden waarom u het niet eens bent met dit besluit.

Het indienen van een beroepschrift schorst niet de werking van het besluit op bezwaar. Als daar aanleiding voor is, kunt u in een spoedprocedure vragen om een voorlopige voorziening bij de voorzieningenrechter van de Rechtbank Gelderland op genoemd adres. U dient het verzoek schriftelijk in te dienen, samen met het ingediende beroepschrift.

Hoogachtend,
Het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
namens het college,

Algemene Bezwaarschriftencommissie

Het procedureel verloop

Het bestreden besluit en voorgeschiedenis

Het Feestaardvarken werd in 2013 door Burgers Zoo ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het dierenpark aan de gemeente Arnhem geschonken. Het heeft jaren aan het Bartokpark in het centrum gelegen. Vanwege vernieuwing en woningbouw in dat gebied moest het kunstwerk daar weg en lag het tijdelijk opgeslagen.

Op 27 november 2025 heeft de gemeente Arnhem een aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend voor het tijdelijk plaatsen van het kunstwerk “Feestaardvarken” in het Park Sonsbeek, gelegen aan de Zijpendaalseweg te Arnhem.

De aanvraag is door het college op 5 december 2025 gepubliceerd.¹ Het college ontving naar aanleiding van de publicatie geen reactie.

Bij besluit van 4 maart 2026 heeft het college op grond van artikel 5.1 van de Omgevingswet een omgevingsvergunning verleend voor

- de activiteit een omgevingsplanactiviteit voor een bouwactiviteit te verrichten en het te bouwen bouwwerk in stand te houden en te gebruiken;
- een rijksmonumentactiviteit;
- een omgevingsplanactiviteit voor het uitvoeren van een werk, niet zijnde bouwwerk, of werkzaamheid.

De verleende vergunning maakt de tijdelijke plaatsing van het kunstwerk “Feestaardvarken” in het Park Sonsbeek mogelijk en geldt voor een periode van 10 jaar. Het college publiceerde dit besluit op 6 maart 2026.²

De bezwaren

[Redacted content]

Deze bezwaren maken deel uit van dit advies en worden geacht hier te zijn ingelast.

¹ Gemeentebld 2025, 530318.

² Gemeentebld 2025, 104889.

Algemene Bezwaarschriftencommissie

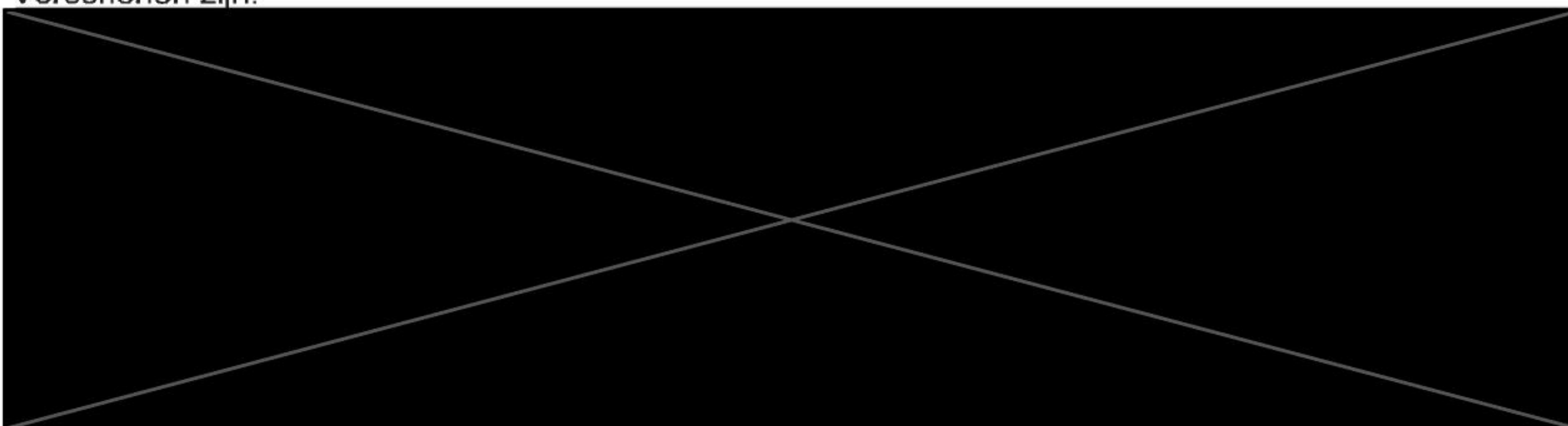
Het verweer

Voor het verweer wordt verwezen naar het verweerschrift van 5 juni 2026. Het verweer maakt deel uit van dit advies. Het is hier ingelast met inachtneming van de hieronder vermelde overwegingen.

De hoorzitting

Voornoemd bezwaarschrift is behandeld in de hoorzitting van de algemene bezwaarschriftencommissie van 16 juni 2026. Van de zitting is een geluidsopname gemaakt die ook als digitaal verslag geldt.

Verschenen zijn:

De overwegingen van de commissie

De commissie overweegt op basis van de stukken en wat tijdens de hoorzitting is besproken het volgende.

Waar gaat het geschil over

Vergunninghouder heeft een aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend voor het tijdelijk plaatsen van het kunstwerk "Feestaardvarken" in het Park Sonsbeek, gelegen aan de Zijpendaalseweg te Arnhem. Hij wil het kunstwerk tijdelijk in Park Sonsbeek plaatsen nadat het jaren in het Bartokpark en daarna langere tijd in opslag heeft gelegen. Het college heeft de omgevingsvergunningen verleend voor

- de activiteit een omgevingsplanactiviteit voor een bouwactiviteit te verrichten en het te bouwen bouwwerk in stand te houden en te gebruiken,
- een rijksmonumentactiviteit,
- een omgevingsplanactiviteit voor het uitvoeren van een werk, niet zijnde bouwwerk, of werkzaamheid voor de periode van 10 jaren.

Tegen deze omgevingsvergunningen dienden bezwaarmakers een bezwaarschrift in.

Ontvankelijkheid

De commissie ziet zich allereerst gesteld voor de vraag of bepaalde bezwaarmakers wel ontvankelijk zijn in hun bezwaren. Die vraag ligt voor ten aanzien van de volgende bezwaarmakers:

- bezwaarmaker 1
- bezwaarmaker 2
- bezwaarmaker 3
-

Alleen een belanghebbende kan tegen een besluit bezwaar indienen.³ Onder belanghebbende wordt verstaan degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken. Dat staat in artikel 1:2, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Het moet dan gaan om een objectief, persoonlijk,

---

³ Dat volgt uit artikel 7:1 in samenhang met artikel 8:1 van de Awb.

Algemene Bezwaarschriftencommissie

eigen, rechtstreeks en actueel belang dat hem in voldoende mate onderscheidt van anderen (ABRvS 23 augustus 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2271).

In artikel 1:2, tweede lid, Awb is bepaald dat ten aanzien van bestuursorganen de hun toevertrouwde belangen als hun belangen worden beschouwd. In artikel 1:2, derde lid, Awb, is bepaald dat ten aanzien van rechtspersonen mede als hun belangen worden beschouwd de algemene en collectieve belangen die zij krachtens hun doelstellingen en blijkens hun feitelijke werkzaamheden in het bijzonder behartigen. Op grond van vaste rechtspraak is het uitgangspunt dat degene die rechtstreeks feitelijke gevolgen ondervindt van een activiteit die het besluit toestaat is in beginsel belanghebbende bij dat besluit is. Het criterium "gevolgen van enige betekenis" van de activiteit dient als een correctie op dit uitgangspunt. Zonder gevolgen van enige betekenis heeft een betrokkene geen persoonlijk belang bij het besluit. Hij onderscheidt zich onvoldoende van anderen. Om te bepalen of er gevolgen van enige betekenis voor de woon- leef- of bedrijfssituatie van een betrokkene zijn wordt acht geslagen op de factoren afstand tot, zicht op, planologische uitstraling van en milieugevolgen (o.a. geur, geluid, licht trilling, emissie, risico) van de activiteit die het besluit toestaat, waarbij die factoren zo nodig in onderlinge samenhang worden gezien. Ook de aard, intensiteit en frequentie van de feitelijke gevolgen kunnen van belang zijn. Belanghebbende bij besluiten op grond van de Omgevingswet zijn in beginsel bewoners en eigenaren van een perceel dat grenst aan het perceel waarop het betrokken besluit ziet. Bij dergelijke percelen wordt ervan uitgegaan dat feitelijke gevolgen, als die zich voordoen, in beginsel van enige betekenis zijn (ABRvS 23 augustus 2023, ECLI:NL:RVS:2023:3175).

Bezwaarmaker 1

Bezwaarmaker 1 woont niet binnen de gemeente Arnhem. Zij heeft bezwaar gemaakt tegen het besluit stellende dat zij in het park Sonsbeek werkt. Aangezien het bezwaar niet kennelijk niet ontvankelijk is, is bezwaarmaker 1 ook voor de hoorzitting uitgenodigd. Zij is daar, zonder berichtgeving, niet verschenen. De aard, omvang en locatie van haar werk in het park Sonsbeek zijn dan ook onbekend. De commissie overweegt dat zij als werknemster hooguit een afgeleid belang heeft. Als werknemster heeft zij een contractuele relatie met haar werkgever, die eventueel als eerstbetrokkene heeft te gelden, terwijl haar belang parallel loopt met dat van de werkgever. Niet gebleken is dat zij een daaraan tegengesteld belang heeft. Een afgeleid belang is echter onvoldoende om als belanghebbende in zin van artikel 1:2, eerste lid Awb te worden aangemerkt.⁴ Zij heeft dus geen rechtstreeks eigen belang en de commissie acht haar bezwaar dan ook niet ontvankelijk.

Bezwaarmaker 2

Bezwaarmaker 2 woont op 600 meter afstand van de locatie waar het "Feestaardvarken" wordt geplaatst. Vanuit haar woning is, zoals zij ook ter zitting heeft aangegeven, geen zicht op de locatie. De commissie acht het dan ook niet waarschijnlijk dat zij in haar woonomgeving gevolgen van enige betekenis in welke zin dan ook ondervindt.

Ter zitting heeft bezwaarmaker 2 gesteld dat zij eerst en vooral de stem van de natuur en het landschap wil laten horen en zij zich zeer betrokken voelt bij het park vanwege de unieke natuur en het landschap in het park. Als vrijwilligster is zij ook betrokken bij rondgangen door natuur en landschap waarbij vooral de samenhang van Zijpendaal, Sonsbeek en Gulden Bodem vooropstaat.

De commissie overweegt dat de betrokkenheid bij het park en het voorop stellen van de belangen van natuur en landschap niet bepalend zijn om te kunnen spreken van een rechtstreeks eigen belang. Daarbij is ook niet van belang dat bezwaarmaker 2 veel in het gebied verblijft en als vrijwilligster rondgangen over natuur en landschap begeleidt. De commissie verwijst hiervoor naar een uitspraak van de Afdeling rechtspraak van 29 april 2026, ECLI:NL:RVS:2026:2415 (r.o. 4.1 en 4.2) waarbij de Afdeling oordeelde dat ook niet bepalend is dat betrokkene veel in het projectgebied verblijft en zich daarbij betrokken voelt. De rechtbank had in dat geval terecht overwogen dat een sterk gevoel van betrokkenheid niet voldoende is om te kunnen spreken van een rechtstreeks bij het besluit betrokken belang. De commissie acht het

---

⁴ Vgl. Conclusie Advocaat-Generaal Widdershoven van 7 november 2028 voor de Grote Kamer, ECLI:CRVB:2018:3474

Algemene Bezwaarschriftencommissie

bezwaar van bezwaarmaker 2 dan ook niet ontvankelijk vanwege het ontbreken van een eigen rechtstreeks belang bij het bestreden besluit.

Bezwaarmaker 3

[Redacted text block for Bezwaarmaker 3]

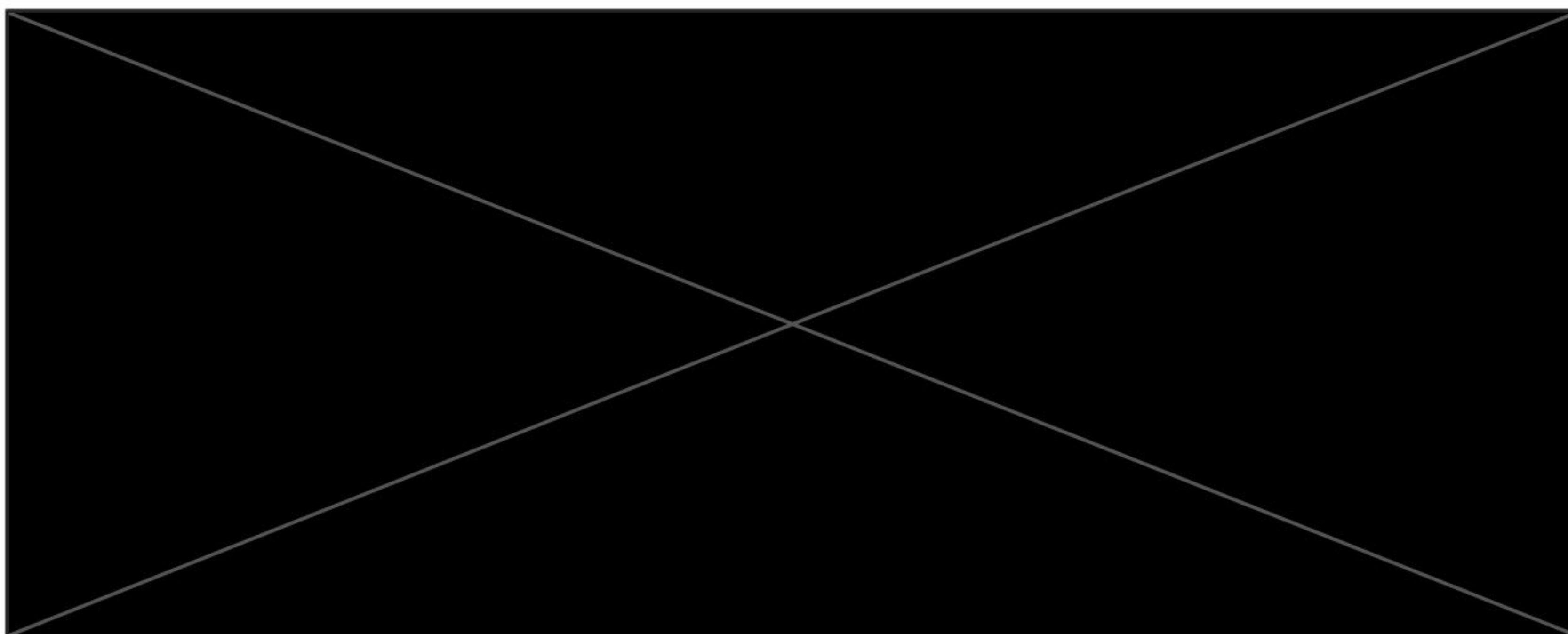
Bezwaarmakers onder 4

[Redacted text block for Bezwaarmakers onder 4]

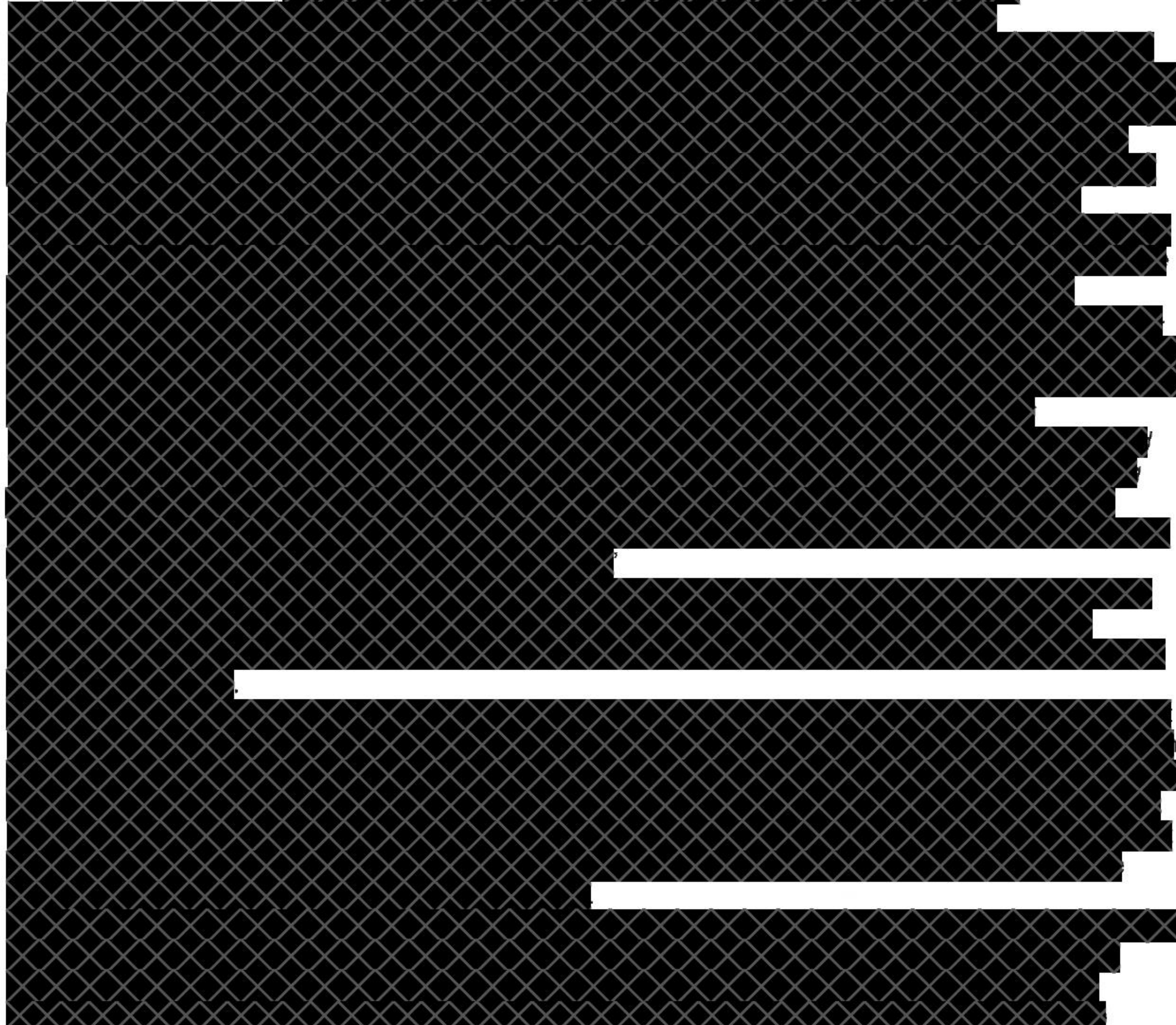
---

⁵ Zie: wetten.nl - [Regeling](#) - [Organisatie-](#) en mandaatbesluit OCW 2008 - BWBR0023543 geraadpleegd 20 juli 2026 en geldend van 18-03-2026 t/m heden.

⁶ Met uitzondering van de bevoegdheid tot het nemen van beslissingen op bezwaar- en beroepschriften. Die uitzondering is hier niet relevant.

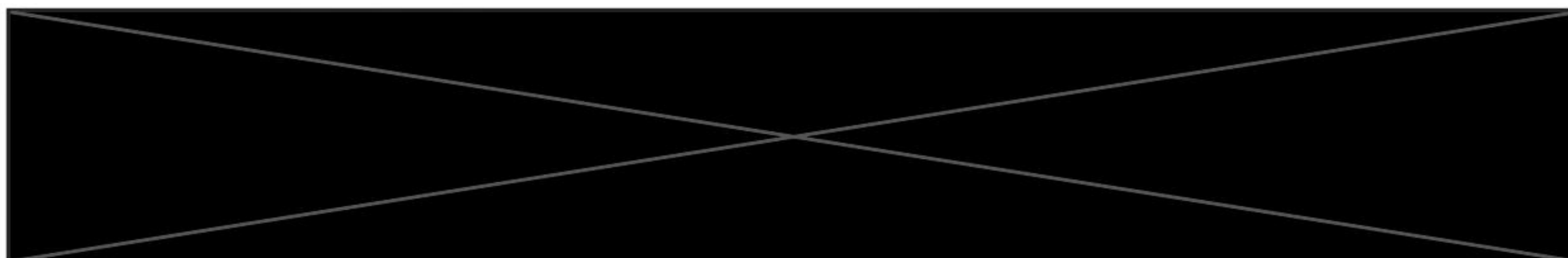

Bezwaarmaker onder 4 -

---

⁷ Artikel 2, lid 4 van de Statuten.

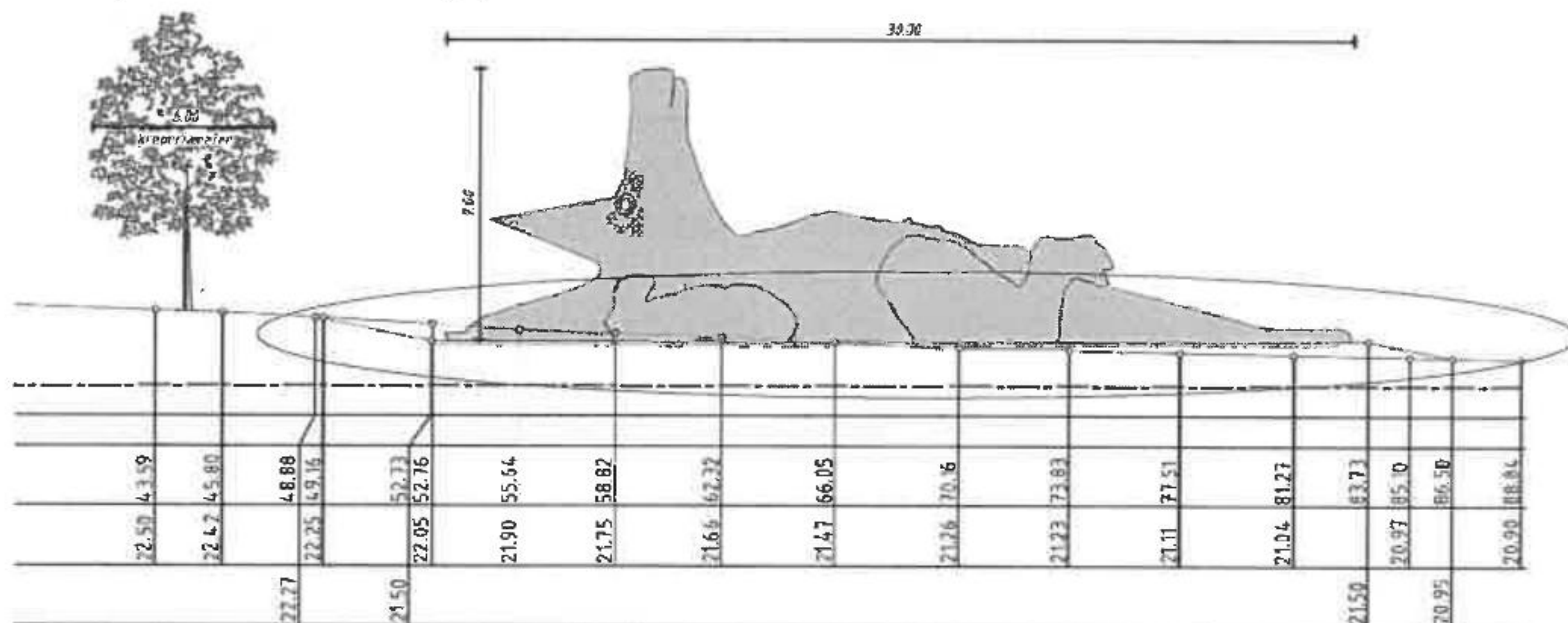

Inhoudelijke beoordeling

De omgevingsplanactiviteit voor het uitvoeren van een werk, niet zijnde bouwwerk, of werkzaamheid is ten onrechte vergund

De commissie leidt uit de stukken en de behandeling tijdens de hoorzitting af dat het college in het bestreden besluit drie omgevingsplanactiviteiten heeft verleend: een omgevingsplanactiviteit voor een bouwactiviteit te verrichten en het te bouwen bouwwerk in stand te houden en te gebruiken, een rijksmonumentactiviteit en een omgevingsplanactiviteit voor het uitvoeren van een werk, niet zijnde bouwwerk, of werkzaamheid (zogenaamde aanlegactiviteit).

Tussen partijen is niet in geschil dat vergunninghouder in ieder geval een omgevingsvergunning nodig heeft voor deze drie omgevingsplanactiviteiten. Een omgevingsvergunning is noodzakelijk voor de aanlegactiviteit omdat in het tijdelijke deel van het omgevingsplan is bepaald dat het verboden is om zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het college de bodem te verlagen of gronden af te graven waarvoor geen ontgrondingsvergunning is vereist, of gronden op te hogen.⁸ Uit de stukken en de toelichting van vergunninghouder tijdens de hoorzitting leidt de commissie verder af dat het noodzakelijk is om ter plaatse van ongeveer de helft van het kunstwerk een deel van het talud/terrein af te graven en het talud/terrein onder de andere helft van het kunstwerk op te hogen, omdat het kunstwerk waterpas moet worden geplaatst.

Figuur 1. Uitsnede uit de bij de omgevingsvergunning behorende bijlage 000-2025-SI-00005-302. Plot Park Sonsbeek – Doorsnedes feestaardvarken d.d. 03.10.2025.pdf. Rode arcering geeft de afgraving en ophoging weer.

Vervolgens worden 39 betonplaten van 4m² neergelegd waarop valzand en het kunstwerk worden geplaatst. Hieruit volgt dat vergunninghouder een omgevingsvergunning voor de aanlegactiviteit nodig heeft.

De commissie is gebleken dat vergunninghouder op 27 november 2025 een digitale aanvraag heeft ingediend voor een rijksmonumentenactiviteit, bouwactiviteit en afwijken van regels in het omgevingsplan. Daarbij is gebruik gemaakt van het voorgeschreven formulier. De aanlegactiviteit is toen niet aangevraagd. Bij e-mail van 4 maart 2026 (de dag van vergunningverlening) heeft vergunninghouder

⁸ Zie artikel 5.5, aanhef en onder f en g, van de planregels van het bestemmingsplan Parken Sonsbeek, Zypendaal en Gulden Bodem 2011.

Algemene Bezwaarschriftencommissie

verzocht om de aanlegactiviteit aan de aanvraag omgevingsvergunning voor de tijdelijke plaatsing van het feestardvarken in park Sonsbeek toe te voegen.

De commissie wijst erop dat onder de Omgevingswet aanvragen om een omgevingsvergunning digitaal via de landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet moeten worden ingediend.⁹ Ook is het mogelijk deze aanvraag op papier in te dienen. Het indienen van een aanvraag per e-mail is niet toegestaan.

De commissie stelt vast dat vergunninghouder de aanvraag voor de aanlegactiviteit op 4 maart 2026 per e-mail heeft ingediend. Afgezien van de omstandigheid dat deze aanvraag geen verdere informatie over de aanlegactiviteiten bevat waardoor veel onduidelijkheid over de aanlegactiviteiten bestaat en niet duidelijk is wat er vergund is, is deze aanvraagmethode niet toegestaan. Het is weliswaar mogelijk om aanvullingen van een aanvraag via de e-mail op te sturen als het bevoegd gezag dat toestaat. Daarbij gaat het echter niet om het toevoegen van aanvragen voor nieuwe omgevingsplanactiviteiten bij een al lopende aanvraag voor andere omgevingsplanactiviteiten, zoals hier het geval is. Het college had de aanvrager in de gelegenheid moeten stellen om de aanvraag voor een omgevingsplanactiviteit voor aanleggen op de juiste wijze in te dienen. Het college heeft dat niet gedaan en heeft zelfs op de dag van ontvangst van de e-mail de bestreden omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit aanleggen verleend.

Naar het oordeel van de commissie had het college deze aanvraag niet in behandeling kunnen en mogen nemen omdat deze niet op de juiste manier is ingediend en bovendien ook onvoldoende informatie bevat om beoordeeld te kunnen worden. Zo is niet duidelijk hoeveel grond wordt ontgraven en tot welke diepte en ook niet hoeveel grond wordt aangebracht om het terrein te egaliseren. De onduidelijkheid bestaat ook over de hoeveelheid valzand en de oppervlakte waarover het valzand zal worden aangebracht rondom het kunstwerk. Door de aanlegactiviteit wel te vergunnen heeft het college zowel in strijd met artikel 16.1, Omgevingswet en de artikelen 14.1 en 14.2 van het Omgevingsbesluit alsook onzorgvuldig gehandeld. Het besluit moet in zoverre herroepen worden.

De uitgebreide voorbereidingsprocedure had gevolgd moeten worden

Bezwaarmakers 4 hebben aangevoerd dat het college de verkeerde procedure gevolgd heeft. In plaats van de reguliere procedure had het college de uitgebreide voorbereidingsprocedure moeten volgen.

Het college is van mening dat de juiste procedure is gevolgd omdat er geen sprake is van ingrijpende activiteiten zoals bedoeld in artikel 4.32, eerste lid, onder a of b, van het Omgevingsbesluit. Het kunstwerk wordt tijdelijk geplaatst in het rijksmonument Park Sonsbeek en de gevolgen zijn niet onomkeerbaar en kunnen hersteld worden.

De commissie stelt vast dat het complex buitenplaats Sonsbeek, waar onder meer het park en huis Sonsbeek (de Witte Villa) onderdeel van uitmaken, is aangewezen als rijksmonument. Tussen partijen is niet in geschil dat het plaatsen van het kunstwerk een rijksmonumentenactiviteit is als bedoeld in artikel 5.1, lid 1, onder b, van de Omgevingswet. De commissie deelt dit standpunt.

Of de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing is, volgt uit artikel 16.65, lid 1, onder a, van de Omgevingswet in samenhang gezien met de artikelen 10.24, lid 1, aanhef en onder a, en 4.32, lid 1, aanhef en onder a of b, van het Omgevingsbesluit.

Anders dan het college stelt, is de commissie van oordeel dat het wel gaat om een rijksmonumentenactiviteit die valt onder artikel 4.32, lid, aanhef en onder b, 2°, van het Omgevingsbesluit. In dat verband verwijst de commissie naar de Nota van Toelichting waar is vermeld *'dat er sprake moet zijn van een substantiële aantasting of wijziging van het monument door de voorgenomen werkzaamheden. (...) Daarbij kan onder meer geacht worden aan het ingrijpend wijzigen van de structuur van een beschermde tuin- of parkaanleg, bijvoorbeeld door het verleggen van het*

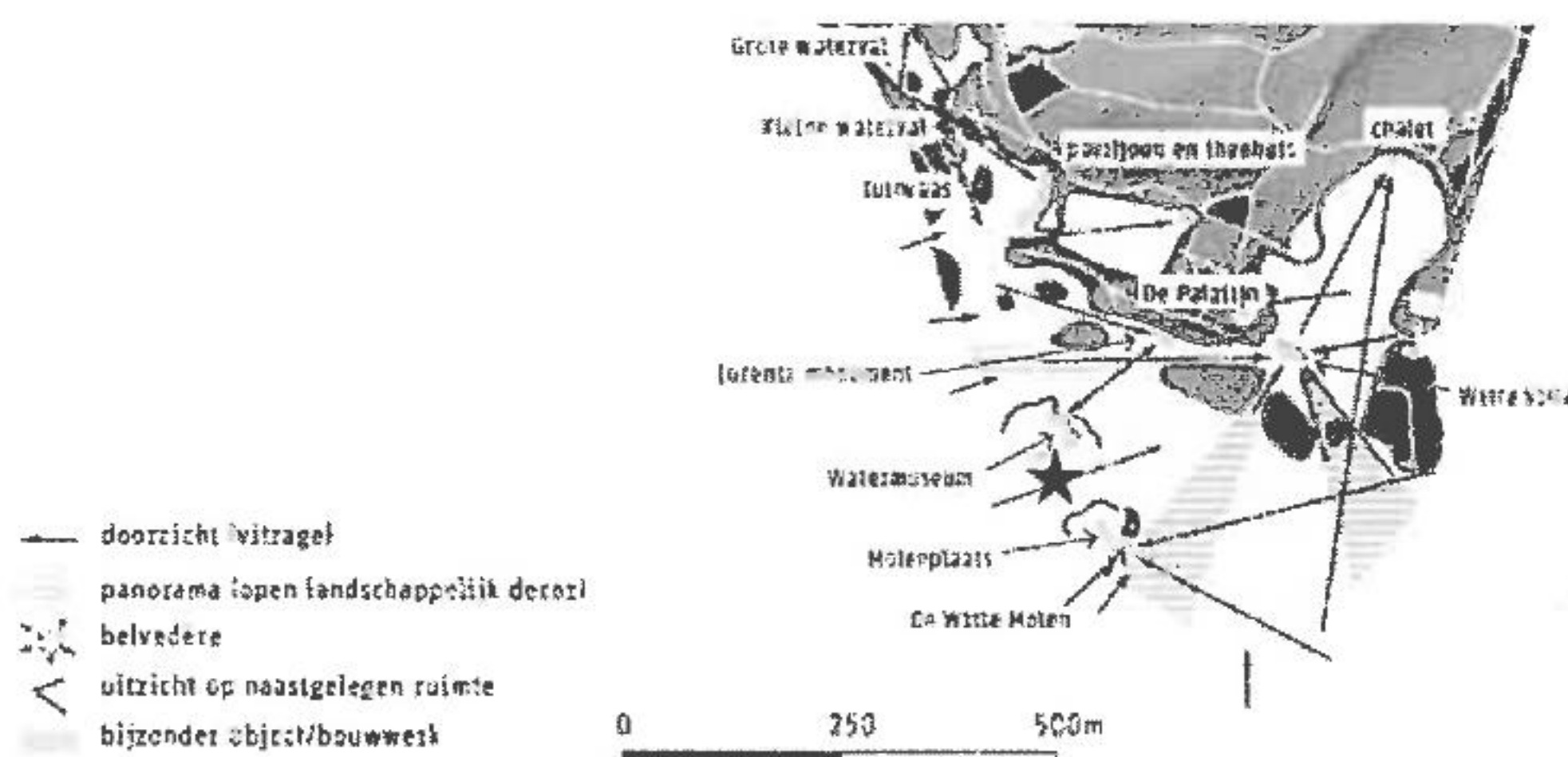
⁹ Dit volgt uit artikel 16.1 Omgevingswet en de artikelen 14.1 en 14.2 van het Omgevingsbesluit.

Algemene Bezwaarschriftencommissie

*beloop van een historisch padenpatroon, het egaliseren van het reliëf, het verharden van het terrein, het bouwen in een zichtas en het kappen van een bomenlaan zonder herplant.*¹⁰

Bij de (tijdelijke) plaatsing van het kunstwerk "Feestaardvarken" wordt een gedeelte van het reliëf geëgaliseerd doordat ter plaatse een deel van het talud wordt ontgraven en een deel van de weide wordt opgehoogd zodat het kunstwerk recht (waterpas) kan worden geplaatst. Verder wordt een deel van het terrein verhard doordat bij de ontgravingen en ophogingen betonnen platen van elk 4m² worden neergelegd. Op deze betonnen platen wordt het kunstwerk geplaatst en rondom het kunstwerk wordt valzand neergelegd.

Ook wordt gebouwd in een zichtas. Het kunstwerk zal worden geplaatst in de grote open ruimte, de Grote Weide, die is gelegen in het beekdal van de St. Jansbeek. Uit de redengevende beschrijving tot aanwijzing tot rijksmonument blijkt dat vanuit huis Sonsbeek een waaier van zichten geschapen is in de vorm van door boom- en beplantingsgroepen gescheiden taferelen. De stedelijke fronten langs de Zijpendaalseweg en de Sonsbeekweg spelen in deze zichten een belangrijke rol. Omgekeerd is er langs dezelfde zichtlijn vanuit de omgeving van de Zijpendaalseweg een steeds wisselend zicht op het huis Sonsbeek. Gebleken is dat het kunstwerk geplaatst zal worden in de zichtlijn van huis Sonsbeek op de bebouwing aan de Zijpendaalseweg en andersom (zie bijlage 2).

★ Beoogde locatie tijdelijke plaatsing kunstwerk

Doorzichten en panorama's (bron: Visie en ontwikkelingsplan, bureau Strootman)

Bijlage 2. Uitsnede uit de bij de omgevingsvergunning behorende bijlage 000-Bijlage 2 - Cultuurhistorische onderbouwing 17-11-25.pdf

De omstandigheid dat het kunstwerk in een deel van het rijksmonument wordt geplaatst, maakt dat niet anders. Het kunstwerk wordt geplaatst in een gebied dat één van de redenen vormt waarom Park Sonsbeek als rijksmonument is aangewezen.

Ook de omstandigheid dat het kunstwerk tijdelijk voor de duur van tien jaren wordt geplaatst en dat de gevolgen zullen worden hersteld, leidt niet tot een ander oordeel. De commissie wijst erop dat zowel uit de Omgevingswet, het Omgevingsbesluit en de Nota van Toelichting niet blijkt dat tijdelijkheid een criterium vormt wat maakt dat niet gesproken kan worden van een ingrijpende wijziging. Verder is de commissie van oordeel dat uit de stukken nog niet zonder twijfel blijkt dat de ontgravingen en egaliseringswerken eenvoudig te herstellen zijn en omkeerbaar zijn.

Dit betekent dat op de onderhavige aanvraag voor de rijksmonumentenactiviteit de uitgebreide voorbereidingsprocedure geldt. Voor andere activiteiten dan de rijksmonumentenactiviteit die invloed kunnen hebben op een rijksmonument gelden regels. Het gaat dan om de algemene regels in hoofdstuk 13 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). In de onderhavige situatie zijn voor het realiseren van het project (plaatsen 'Feestaardvarken' in het Park Sonsbeek), omgevingsvergunningen nodig voor de omgevingsplanactiviteiten aanleggen, bouwen en rijksmonument. Als gevolg van het uitvoeren van de activiteiten aanleggen en bouwen kan schade ontstaan aan het rijksmonument Park Sonsbeek, door

¹⁰ Stb. 2018, 290, p.304.

Algemene Bezwaarschriftencommissie

aantasting van het reliëf, de aantasting van de zichtlijnen en de verharding van de ondergrond. Op grond van artikel 13.12 Bal is het verboden om een rijksmonument te beschadigen of te vernielen. Artikel 13.7 van het Bal bevat de specifieke zorgplicht om beschadiging en vernieling te voorkomen. In deze situatie raken dus ook de activiteit aanleg en de bouwactiviteit de rijksmonumentenactiviteit.

Dit betekent dat de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing is op de afhandeling van alle aangevraagde activiteiten en de nog aan te vragen activiteit aanleggen. De commissie verwijst in dat verband ook naar artikel 10.24 van het Omgevingsbesluit.¹¹

Het college heeft ten onrechte de reguliere procedure gevolgd. De commissie adviseert het besluit van 4 maart 2026 te herroepen. Verder adviseert de commissie om vergunninghouder in de gelegenheid te stellen zijn aanvraag voor omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit voor het uitvoeren van een werk, niet zijnde bouwwerk, of werkzaamheid (aanlegactiviteiten) op een juiste manier in te dienen en vervolgens de aanvraag voor omgevingsvergunning voor alle drie omgevingsplanactiviteiten (de bouwactiviteit, de rijksmonumentenactiviteit en de aanlegactiviteit) via de uitgebreide voorbereidingsprocedure te behandelen en te bezien of de aangevraagde vergunningen verleend kunnen worden.

Overige gronden

Nu de commissie adviseert het besluit van 4 maart 2026 te herroepen, komt zij niet meer toe aan de beoordeling van de overige bezwaargronden.

Proceskosten

Bezwaarmakers 4 verzoeken om aan hen de proceskosten te vergoeden zoals bedoeld in artikel 7:15 van de Awb.

De commissie adviseert om dit verzoek te honoreren, omdat geadviseerd wordt het bestreden besluit van 4 maart 2026 in bezwaar te herroepen. Deze herroeping is te wijten aan een aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid, waardoor het verzoek aan de voorwaarden van artikel 7:15 van de Awb voldoet.

De proceskosten moeten worden toegekend overeenkomstig het Besluit proceskosten bestuursrecht. De commissie adviseert om in totaal twee procespunten te vergoeden, één voor het indienen van het bezwaarschrift en één voor het bijwonen van de hoorzitting door de gemachtigde.

---

¹¹ Dit blijkt uit de formulering 'geheel of gedeeltelijk' in artikel 10.24 van het Omgevingsbesluit.

Algemene Bezwaarschriftencommissie

Het advies van de commissie

De commissie adviseert:

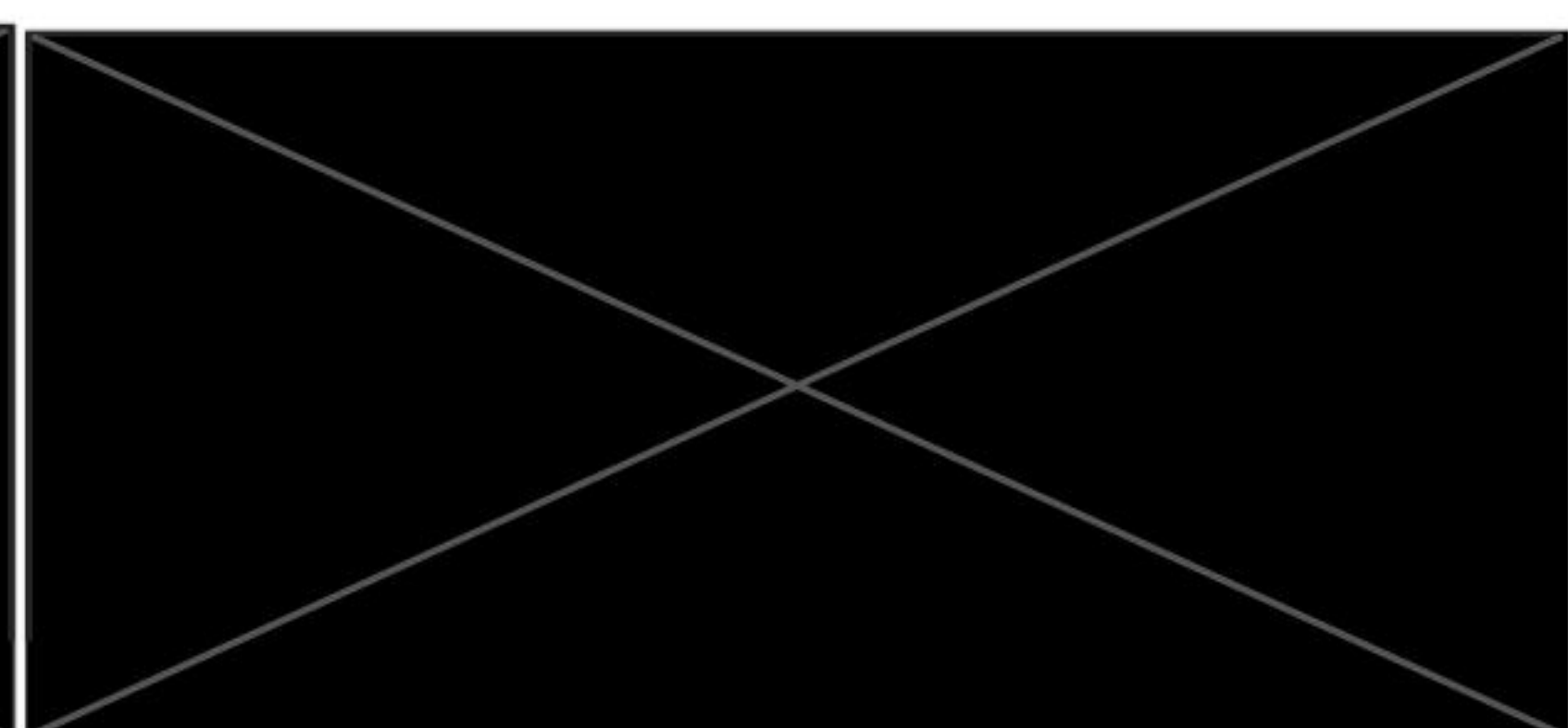
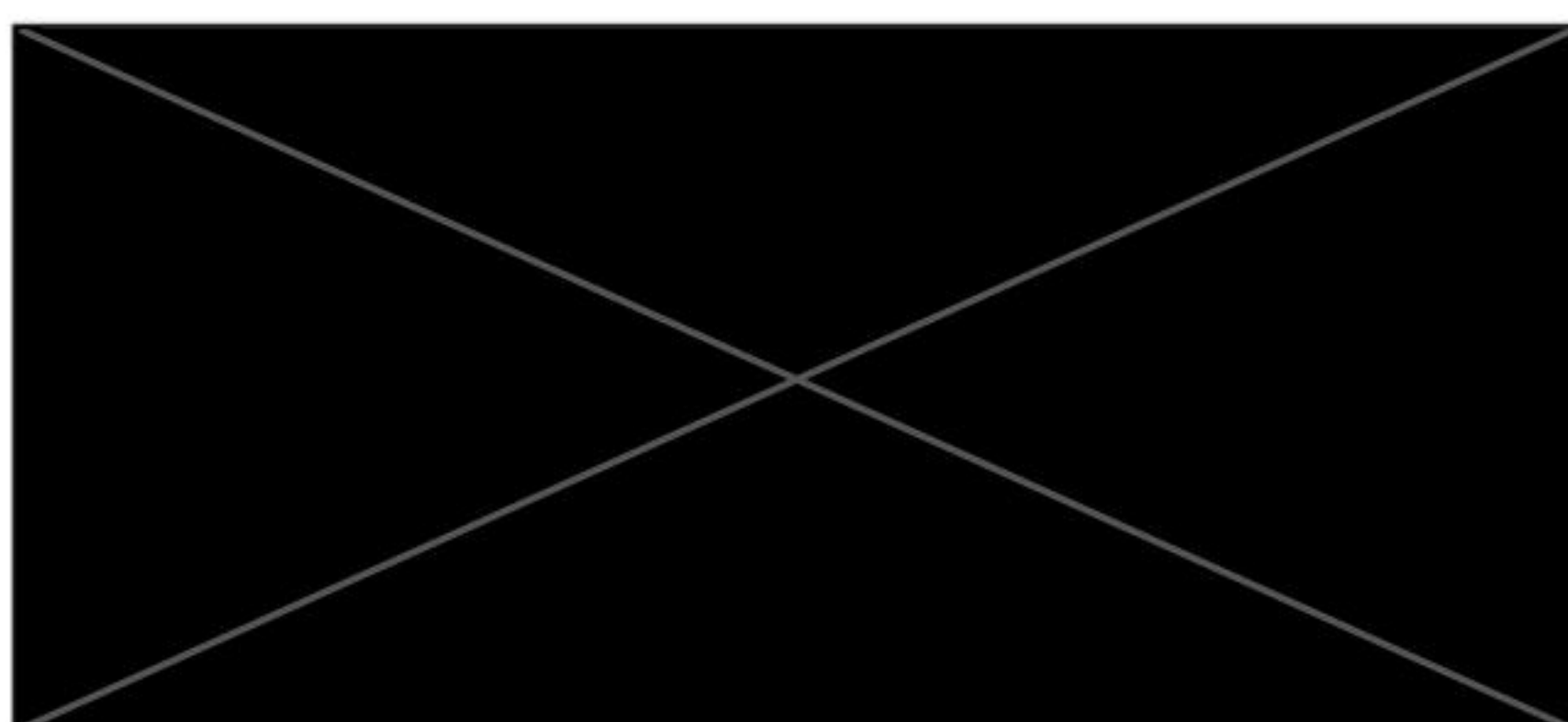
- de bezwaren [redacted] niet-ontvankelijk te verklaren;
- het bezwaar van [redacted] ingediend namens de Vereniging van Vrienden van Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem, [redacted] tegen het besluit van het college van burgemeester en wethouders van Arnhem van 4 maart 2026, waarbij een omgevingsvergunning is verleend tot het tijdelijk plaatsen van het kunstwerk "Feestaardvarken" in het Sonsbeekpark aan de Zijpendaalseweg (kadastraal bekend gemeente Arnhem, sectie: N, nummer 8102) te Arnhem, gegrond te verklaren;
- het bestreden besluit te herroepen;
- vergunninghouder in de gelegenheid te stellen zijn aanvraag voor omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit voor het uitvoeren van een werk, niet zijnde bouwwerk, of werkzaamheid op een juiste manier in te dienen;
- de aanvraag voor omgevingsvergunning voor de activiteit een omgevingsplanactiviteit voor een bouwactiviteit te verrichten en het te bouwen bouwwerk in stand te houden en te gebruiken, een rijksmonumentactiviteit en een omgevingsplanactiviteit voor het uitvoeren van een werk, niet zijnde bouwwerk, of werkzaamheid via de uitgebreide voorbereidingsprocedure te behandelen en te bezien of de aangevraagde vergunning verleend kan worden, en
- de Vereniging van Vrienden van Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem, [redacted] twee procespunten te vergoeden voor het indienen van een bezwaarschrift en het bijwonen van de hoorzitting door hun gemachtigde.

Dit advies is vastgesteld door [redacted]

24 juli 2026

de secretaris,

de voorzitter,

Algemene Bezwaarschriftencommissie

Wettelijk kader

Algemene wet bestuursrecht

Artikel 1:2, eerste lid

1. Onder belanghebbende wordt verstaan: degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken.
2. [...]
3. Ten aanzien van rechtspersonen worden als hun belangen mede beschouwd de algemene en collectieve belangen die zij krachtens hun doelstellingen en blijkens hun feitelijke werkzaamheden in het bijzonder behartigen.

Artikel 7:1

1. Degene aan wie het recht is toegekend beroep bij een bestuursrechter in te stellen, dient alvorens beroep in te stellen bezwaar te maken, tenzij:
[...]

Artikel 8:1

Een belanghebbende kan tegen een besluit beroep instellen bij de bestuursrechter.

Artikel 3:2

Bij de voorbereiding van een besluit vergaart het bestuursorgaan de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen.

Artikel 3:46

Een besluit dient te berusten op een deugdelijke motivering.

Omgevingswet

Artikel 1.1

1. De bijlage bij deze wet bevat begripsbepalingen voor de toepassing van deze wet en de daarop berustende bepalingen.
[...]

Bijlage 1 bij artikel 1.1

Voor de toepassing van deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt, tenzij anders bepaald, verstaan onder:

buitenplanse omgevingsplanactiviteit: activiteit, inhoudende:

- a. een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die in strijd is met het omgevingsplan, of
- b. een ander activiteit die in strijd is met het omgevingsplan;

omgevingsplanactiviteit: activiteit, inhoudende:

- a. een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die niet in strijd is met het omgevingsplan,
- b. een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die in strijd is met het omgevingsplan, of
- c. een andere activiteit die in strijd is met het omgevingsplan;

Artikel 5.1

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
  - a. een omgevingsplanactiviteit,

Algemene Bezwaarschriftencommissie

[...]

Artikel 16.1. (elektronisch verkeer)

1. Een elektronische aanvraag om een besluit of een melding op grond van deze wet wordt in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen ingediend of gedaan via de landelijke voorziening, bedoeld in artikel 20.21, tenzij bij die maatregel anders is bepaald.
2. Het elektronisch voldoen aan een andere informatieverplichting dan een melding of het elektronisch verzenden van een ander bericht op grond van deze wet kan in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen plaatsvinden op de bij die maatregel aangegeven wijze.
3. Bij de maatregel kunnen in afwijking van de artikelen 2:7, tweede lid, en 2:8 van de Algemene wet bestuursrecht gevallen worden aangewezen waarin het verkeer, bedoeld in het eerste en tweede lid, alleen elektronisch kan plaatsvinden.

Artikel 16.62. (toepassingsbereik reguliere voorbereidingsprocedure)

- 1 Deze paragraaf is van toepassing op de voorbereiding van de beslissing op een aanvraag om een omgevingsvergunning, tenzij paragraaf 16.5.3 daarop van toepassing is.
- 2 Deze paragraaf is van overeenkomstige toepassing op de voorbereiding van de beslissing op een aanvraag om wijziging van de voorschriften van een omgevingsvergunning of om intrekking van een omgevingsvergunning, tenzij paragraaf 16.5.3 daarop van toepassing is.
- 3 Op de voorbereiding van de beslissing op een aanvraag om een omgevingsvergunning of op een wijziging of intrekking daarvan kan het bevoegd gezag afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht niet bij besluit van toepassing verklaren, tenzij het gaat om een beslissing als bedoeld in artikel 16.65, vierde lid.

Artikel 16.65. (toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht)

- 1 Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing op de voorbereiding van de beslissing op de aanvraag om een omgevingsvergunning:
  - a. als de aanvraag geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen van activiteiten, of

[...]

Artikel 20.21. (landelijke voorziening)

1. Er is een landelijke voorziening. Deze voorziet in ieder geval in:
  - a. het elektronisch ontsluiten van de informatie, bedoeld in artikel 20.26, eerste lid,
  - b. het elektronisch kunnen indienen van een aanvraag om een besluit, doen van een melding, verstrekken van gegevens en bescheiden om te voldoen aan een andere informatieverplichting dan een melding en verzenden van een ander bericht als bedoeld in artikel 16.1.

[...]

Artikel 22.1

In deze afdeling wordt onder het tijdelijke deel van het omgevingsplan verstaan het deel van het omgevingsplan dat bestaat uit:

- a. de besluiten, bedoeld in artikel 4.6, eerste lid, van de Invoeringswet Omgevingswet,

[...]

[...]

- c. de regels waarvoor op grond van artikel 22.2, eerste lid, is bepaald dat ze tijdelijk deel uitmaken van het omgevingsplan.

Omgevingsbesluit

Artikel 4.32. (advies en instemming door Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap)

1. Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is adviseur voor een aanvraag om een omgevingsvergunning voor zover de aanvraag betrekking heeft op:

Algemene Bezwaarschriftencommissie

- a. een rijksmonumentenactiviteit met betrekking tot een archeologisch monument; of
- b. een rijksmonumentenactiviteit met betrekking tot een monument, in de volgende gevallen:
  - 1°. het slopen van het monument, als het gaat om het geheel afbreken van het monument of het gedeeltelijk afbreken daarvan als die gedeeltelijke afbraak van ingrijpende aard is voor de monumentale waarden van het monument;
  - 2°. het ingrijpend wijzigen van het monument of een belangrijk deel daarvan, als de gevolgen voor de monumentale waarden van het monument vergelijkbaar zijn met de gevolgen van het slopen van het monument, bedoeld onder 1°;
  - 3°. het reconstrueren van het monument of een belangrijk deel daarvan, waarbij de staat van het monument wordt teruggebracht naar een eerdere staat of een veronderstelde eerdere staat van het monument;
  - 4°. het wijzigen van het monument of een belangrijk deel daarvan voor een gebruiksverandering van het monument, als dat ingrijpende gevolgen heeft voor de monumentale waarden; of
  - 5°. het verplaatsen van het monument of een belangrijk deel daarvan.
2. De voorgenomen beslissing op de aanvraag, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onder a, behoeft ook instemming van Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Artikel 10.24. (voorbereidingsprocedure omgevingsvergunning)

1. Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing op de voorbereiding van een besluit op een aanvraag om, wijziging van of intrekking van een omgevingsvergunning, als de aanvraag, wijziging of intrekking geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op de volgende activiteiten:
    - a. een rijksmonumentenactiviteit als het gaat om een rijksmonumentenactiviteit als bedoeld in artikel 4.32, eerste lid, onder a of b;
- [...]

Artikel 14.1. (elektronisch verkeer via de landelijke voorziening)

1. Via de landelijke voorziening kan worden ingediend of gedaan:
  - a. een aanvraag om een omgevingsvergunning;
  - b. een aanvraag om een maatwerkvoorschrift;
  - c. een aanvraag om toestemming tot het treffen van een gelijkwaardige maatregel; en
  - d. een melding als bedoeld in artikel 4.4, eerste lid, van de wet.
2. Via de landelijke voorziening kan worden voldaan aan een andere informatieverplichting dan een melding, tenzij bij wettelijk voorschrift een andere wijze is aangewezen waarop aan de informatieverplichting wordt voldaan.
3. Dit artikel is niet van toepassing op een aanvraag, een melding of informatie:
  - a. die is aangemerkt als staatsgeheim als bedoeld in het Besluit Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst Bijzondere Informatie 2013; of
  - b. met betrekking tot:
    - 1°. een jachtgeweeractiviteit;
    - 2°. een valkeniersactiviteit;
    - 3°. een flora- en fauna-activiteit van nationaal belang als bedoeld in artikel 4.12, derde lid, onder c;
    - 4°. een activiteit met betrekking tot dieren, planten of producten daarvan als bedoeld in artikel 11.96 van het Besluit activiteiten leefomgeving; of
    - 5°. een activiteit met betrekking tot de introductie of verspreiding van invasieve uitheemse soorten als bedoeld in artikel 11.108 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Artikel 14.2. (elektronisch formulier)

1. Als via de landelijke voorziening een aanvraag om een omgevingsvergunning, een maatwerkvoorschrift of toestemming tot het treffen van een gelijkwaardige maatregel wordt ingediend, een melding als bedoeld in artikel 4.4, eerste lid, van de wet wordt gedaan of aan een informatieverplichting anders dan een melding wordt voldaan:

Algemene Bezwaarschriftencommissie

- a. wordt gebruikgemaakt van het elektronische formulier dat op de datum van indiening beschikbaar is in de landelijke voorziening; en
  - b. worden de daarbij te verstrekken gegevens en bescheiden ook via de landelijke voorziening verstrekt, tenzij het bevoegd gezag instemt met een andere wijze van verstrekken.
2. In afwijking van het eerste lid worden niet via de landelijke voorziening verstrekt:
- a. bijzondere categorieën van persoonsgegevens of persoonsgegevens van strafrechtelijke aard als bedoeld in paragraaf 3.1 respectievelijk 3.2 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming; en
  - b. informatie die is aangemerkt als staatsgeheim als bedoeld in het Besluit Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst Bijzondere Informatie 2013.
3. Het bevoegd gezag stelt aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de informatie beschikbaar die nodig is om het elektronische formulier te kunnen samenstellen.

Besluit kwaliteit leefomgeving

Artikel 8.0a

1. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, wordt, als het gaat om een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten, de omgevingsvergunning verleend als de activiteit niet in strijd is met de regels die in het omgevingsplan zijn gesteld over het verlenen van de omgevingsvergunning.
2. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Besluit activiteiten leefomgeving

Artikel 13.7. (specifieke zorgplicht)

Degene die een rijksmonumentenactiviteit of een andere activiteit die een rijksmonument of een voorbeschermd rijksmonument betreft, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit kan leiden tot het beschadigen of vernielen van een rijksmonument of een voorbeschermd rijksmonument, is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om deze beschadiging of vernieling te voorkomen.

Artikel 13.11. (aanwijzing vergunningvrije gevallen)

- 1 Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een rijksmonumentenactiviteit te verrichten, geldt niet voor een rijksmonumentenactiviteit met betrekking tot een monument, voor zover het gaat om:
  - a. noodzakelijke reguliere werkzaamheden die zijn gericht op het behoud van de monumentale waarden, als detaillering, profilering, vormgeving, materiaalsoort en kleur niet worden gewijzigd;
  - b. alleen in pandige wijzigingen van een onderdeel van het monument dat uit het oogpunt van monumentenzorg geen waarde heeft; of
  - c. het binnen een monument dat als begraafplaats in gebruik is met inachtneming van de monumentale waarden:
    - 1°. plaatsen van grafmonumenten, met inbegrip van het tijdelijk verwijderen daarvan en het bijwerken van het opschrift;
    - 2°. doen van begravingen of asbijzettingen; of
    - 3°. ruimen van graven waarvan het grafmonument niet is beschermd als rijksmonument.
- 2 Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een rijksmonumentenactiviteit te verrichten, geldt niet voor een rijksmonumentenactiviteit met betrekking tot een archeologisch monument, voor zover het gaat om:
  - a. een sondering of grondboring met een boordiameter van niet meer dan 10 cm; of
  - b. het dichten van een recent verstoringsgat van niet meer dan 1 m³.

Algemene Bezwaarschriftencommissie

Artikel 13.12. (verbod)

Het is verboden:

- a. een rijksmonument of een voorbeschermd rijksmonument te beschadigen of te vernielen; of
- b. aan rijksmonumenten, voor zover het monumenten betreft, onderhoud te onthouden dat voor de instandhouding daarvan noodzakelijk is

Omgevingsplan

Artikel 22.26

Het is verboden zonder omgevingsvergunning een bouwactiviteit te verrichten en het te bouwen bouwwerk in stand te houden en te gebruiken.

Artikel 22.29

1. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een bouwactiviteit en het in stand houden en gebruiken van het te bouwen bouwwerk, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend als:
  - a. de activiteit niet in strijd is met de in dit omgevingsplan gestelde regels over het bouwen, in stand houden en gebruiken van bouwwerken, met uitzondering van paragraaf 22.2.4;
  - b. het uiterlijk of de plaatsing van het bouwwerk, met uitzondering van een tijdelijk bouwwerk dat geen seizoensgebonden bouwwerk is, zowel op zichzelf beschouwd als in verband met de omgeving of de te verwachten ontwikkeling daarvan, niet in strijd is met redelijke eisen van welstand, beoordeeld volgens de criteria van de welstandsnota, bedoeld in artikel 12a, eerste lid, van de Woningwet, zoals dat artikel luidde voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet; en
  - c. de activiteit betrekking heeft op een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie en:
    - 1°. de toelaatbare kwaliteit van de bodem niet wordt overschreden; of
    - 2°. bij overschrijding van de toelaatbare kwaliteit van de bodem: als aannemelijk is dat een sanerende of andere beschermende maatregelen wordt getroffen. Een sanerende of andere beschermende maatregel is in ieder geval een sanering overeenkomstig paragraaf 4.121 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Bestemmingsplan Parken Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem 2011

artikel 5 Groen - Park

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Groen - Park aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. het behoud of herstel van de op deze gronden voorkomende dan wel daaraan eigen landschappelijke-, ecologische-, cultuurhistorische- en natuurwaarden.
- b. park- en groenvoorzieningen, waaronder speelvoorzieningen;
- c. watergangen, waterpartijen, waterinfiltratievoorzieningen en andere voorzieningen voor de waterhuishouding;
- d. beneden peil maatschappelijke doeleinden ter plaatse van de aanduiding maatschappelijk (m);
- e. een hertenkamp ter plaatse van de aanduiding specifieke vorm van groen-1 (sg-1);
- f. een kiosk ter plaatse van de aanduiding specifieke vorm van groen-2 (sg-2), mits toepassing wordt gegeven aan het bepaalde in artikel 5.3;
- g. parkeervoorzieningen ter plaatse van de aanduiding parkeren (p) met dien verstande dat het aantal parkeerplaatsen dat is toegestaan bij het Nederlands Watermuseum niet meer mag bedragen dan 23 en mits het karakter van het park niet meer wordt aangetast dan voor het gebruik van de parkeervoorzieningen noodzakelijk is.

5.2 Bouwregels

- a. Ter plaatse van de aanduiding maatschappelijk mogen beneden peil en binnen de bouwgrens met inachtneming van een bebouwingspercentage van 40 en tot een diepte van maximaal 10 meter uitsluitend bouwwerken die passen in de in artikel 7.1 genoemde bestemming, worden gebouwd.

Algemene Bezwaarschriftencommissie

- b. Ter plaatse van de aanduiding maatschappelijk mogen vanaf peil en binnen de bouwgrens uitsluitend toegangsconstructies ten behoeve van de ondergrondse bouwwerken alsmede licht- en luchtinlaten tot een maximumoppervlakte van 10 m² en een hoogte van maximaal 1 meter worden gebouwd.
- c. Voor het overige mag op deze gronden niet worden gebouwd.

5.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 15 lid 1 ten behoeve van het oprichten van een kiosk, als bedoeld in artikel 1 onder 1.39 van de begripsbepalingen, met in achtname van de volgende regels:

- er mag slechts gebouwd worden ter plaatse van de aanduiding (sg-2);
- het bouwoppervlak mag maximaal 25 m² bedragen;
- de bouwhoogte mag maximaal 3,5 meter bedragen;
- de bebouwing dient te passen binnen de doeleinden als bedoeld in lid 5.1 van dit artikel en binnen de cultuurhistorische waarden zoals omschreven in artikel 1 onder 1.49 van de begripsbepalingen.

5.4 Specifieke gebruiksregels

- a. Onder gebruik van de gronden in strijd met de bestemming, wordt in ieder geval begrepen gebruik van gronden:
  - 1. als standplaats voor onderkomens en stacaravans of voor enige andere vorm van kamperen;
  - 2. voor het aanbrengen van afbeeldingen of tekens voor commerciële doeleinden;
  - 3. voor het opstellen, opslaan, lozen c.q. storten, al dan niet ten verkoop, van onbruikbare dan wel aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, materialen, stoffen, producten, voer- of vaartuigen of machines.
- b. De in dit lid onder a. genoemde gebruiksvormen zijn niet verboden, indien en voor zover deze onlosmakelijk verbonden zijn met werken en werkzaamheden, waarvoor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden is verleend.

5.5 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

Het is verboden om zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders (omgevingsvergunning) de volgende werken of werkzaamheden uit te voeren:

- a. het vellen, rooien en beschadigen van houtgewassen;
- b. het aanplanten van houtgewassen;
- c. het aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse leidingen, constructies, installaties of het apparaat; andere apparatuur;
- d. het aanleggen of aanbrengen van beschoeiingen en puinstortingen;
- e. het graven, dichten, verdiepen of verbreden van greppels, sloten, vijvers, beken en andere watergangen;
- f. het verlagen van de bodem of het afgraven van gronden waarvoor geen ontgrondingsvergunning is vereist;
- g. het ophogen van gronden;
- h. het ophogen van de gronden;
- i. het verlagen van het waterpeil;
- j. het aanleggen, verbreden of verharderen van voet- en rijwielpaden.
- k. het aanleggen van parkeervoorzieningen;
- l. het aanbrengen van recreatie- en speelvoorzieningen;

5.5.1 Uitzonderingen op het vereiste van een omgevingsvergunning

Het in lid 5.5 vervatte verbod geldt niet voor het uitvoeren van:

- a. werken of werkzaamheden ter realisering van de bestemming, zoals aangegeven in lid 5.1;

Algemene Bezwaarschriftencommissie

- b. werken of werkzaamheden, welke op het tijdstip waarop het plan rechtskracht verkrijgt, in uitvoering zijn;
- c. werken of werkzaamheden die van geringe omvang zijn, dan wel het normale onderhoud betreffen.

5.5.2 Toelaatbaarheid van werken en werkzaamheden

Werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 5.5 zijn slechts toelaatbaar, indien:

- a. deze verband houden met de doeleinden, die aan de desbetreffende bestemming zijn toegekend;
- b. hierdoor dan wel door daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen de landschappelijke-, cultuurhistorische- en natuurwaarden en kwaliteiten van de gronden niet onevenredig worden of kunnen worden aangetast;